

РЕШЕНИЕ

№ 215

гр. София, 14.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 137 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети август през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: АДРИАНА Д. АТАНАСОВА

при участието на секретаря СИЛВИЯ М. МИЛАНОВА
като разгледа докладваното от АДРИАНА Д. АТАНАСОВА
Административно наказателно дело № 20231110210582 по описа за 2023 година

Производството е по реда на АПК вр. чл. 72, ал. 4 ЗМВР.

Образувано е по жалба от М. Е. Е., ЕГН: *****, чрез адв. М. Д. - К. от САК, срещу заповед за задържане рег. № УРИ- 2283з-617/30.06.2023г., издадена от В.Й.М., на длъжност младши експерт – командир на отделение в 04 РУ на СДВР, гр. София, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР по отношение на М. Е. Е. е наложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“.

В жалбата се твърди, че атакуваната заповед е издадена в нарушение на материалния закон и при съществени нарушения на процесуалните правила. Поддържа се, че не са посочени нито фактически, нито правни основания за задържането на лицето, като в заповедта е посочено единствено като текст „извършител на проява на домашно насилие“. Сочи се съдебна практика, съобразно която задържането следва да бъде обосновано с конкретни данни за извършване на престъпление от съответното лице или поне данни за съпричастност на лицето към извършването на конкретно престъпление, като се излагат съображения, че в конкретния случай такива данни липсват. Заявява се още, че в заповедта не е посочен състав на престъпление по Наказателния кодекс, нито разпоредба, в която такова престъпление да е визирано. Твърди се нарушение на материалния закон, тъй като в заповедта е посочено само бланкетно правно основание на чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР. Оспорва се мотивираността на оспорения административен акт и че същата отговаря на изискванията на чл. 72, ал. 2, т. 2 от ЗМВР, поради което е нарушена и разпоредбата на чл. 146, ал. 4 от ГПК. Поддържа, че задържането на лицето не преследва легитимна цел и е крайно диспропорционална мярка. Сочи, че не са спазени изискванията на чл. 6, § 2 от

Директива 2012/13, както и на § 1 от същата разпоредба.

В съдебно заседание жалбоподателят М. Е. Е., редовно призован, не се явява. Не се явява и упълномощеният от него адв. Д., като последната в писмено становище по делото от 16.08.2023г. излага подробни съображения за незаконосъобразността на атакуваната заповед. Моли да се отмени изцяло Заповед за задържане рег. № УРИ- 22833-617/30.06.2023г.. Прави искан за присъждане на разноски.

Ответникът по жалбата - В.Й.М., на длъжност младши експерт – командир на отделение в 04 РУ на СДВР, гр. София, редовно призован, не се явява. Представява се в съдебно заседание от юрк. Х.Х., с пълномощно по делото, който оспорва жалбата. Излага доводи за законосъобразността на процесната заповед за задържане, тъй като са спазени фактическите и правни основанията задържането. Поддържа, че в заповедта не е посочено правната квалификация на престъплението, тъй като полицейският орган не притежава юридическо образование, поради което и не може от него да се очаква да даде правилна правна квалификация, като в конкретния случай това е сторено в досъдебното производство – като е посочено правната квалификация – чл. 131, ал.1, т. 5 от НК – за причиняване на телесна повреда в условията на домашно насилие. Сочи, че задържането е извършено в съответствие с целта на закона, тъй като е било необходимо да се прекрати домашното насилие и да се възпрепятства извършителя да извърши друго престъпление, както и да се извършат необходимите процесуалноследствени действия по образуването на ДП. Моли жалбата да се остави без уважение. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение и прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на процесуалния представител на жалбоподателя, тъй като същият не се е явявал в съдебни заседания. Представя писмени бележи.

Софийска районна прокуратура – редовно уведомена, не изпраща представител и не изразява становище по основателността на жалбата.

След преценка възраженията и становищата на страните, събраните по делото доказателства и действащата и приложима нормативна уредба, съдът приема за установено от фактическа страна следното:

Със заповед за задържане на лице рег. № УРИ - 22833-617 от 30.06.2023г., В.Й.М., на длъжност младши експерт – командир на отделение в 04 РУ на СДВР, гр. София, по отношение М. Е. Е. била приложена принудителна административна мярка "задържане за срок до 24 часа". Като правно основание за издаване на заповедта била посочена разпоредбата на чл. 72, ал. 1, ал. 1 ЗМВР, а като фактическо - „извършител проява на домашно насилие“. М. Е. бил задържан в 00.30 часа на 30.06.2023г. След задържането му на лицето бил извършен личен обиск по реда на чл. 80 ЗМВР, при който у него били установени подробно описани вещи. Е. бил задържан в помещение на 07 РУ - СДВР и бил освободен в 17.30 часа на 30.06.2023г.

Към административната преписка са приложени протокол за личен обиск на М. Е. Е. от 30.06.2023г., декларация за правата на задържаното лице от 30.06.2023г. от жалбоподателя,

разписка от 30.06.2023г. за върнати вещи на задържаното лице, заверени преписи от материалите по образувано ДП 1100/30.06.2023г. по описа на 04 РУ – СДВР, пр. пр. № 31357/2023г. по описа на СРП, от които е видно, че по случая е образувано досъдебно производство, както и жалбоподателят е бил привлечен в качеството си на обвиняем за престъпление по чл. 131, ал. 1, т. 5а, вр. с чл. 130, ал. 1 от НК, удостоверение за Венцислава Йорданов Митков, специфична длъжностна характеристика за длъжността командир на отделение, от които се установява, че длъжностното лице, издало процесната заповед притежава компетентността да издаде същата.

Изложената фактическа обстановка съдът прие за установена въз основа събраните по делото писмени доказателства и доказателствени средства, които прецени като еднопосочни и кореспондиращи помежду си. Въз основа последните се изясняват обстоятелствата по издаване на атакуваната заповед за задържане и осъществените спрямо М. Е. Е. действия за времето на задържането.

При така установената фактическа обстановка, съдът достигна до следните изводи от правна страна:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена от надлежна страна, адресат на акта, в законоустановения срок и срещу акт, подлежащ на оспорване, респективно като такава следва да бъде разгледана по същество.

По правната си същност задържането под стража на основание чл. 72, ал. 1, т. 1, вр. с чл. 73 от ЗМВР представлява принудителна административна мярка и като всяка ПАМ налага неблагоприятни последици на адресата, с цел постигане на правно определен резултат. В зависимост от конкретния случай, мярката по чл. 72 от ЗМВР, би могла да има превантивен или преустановителен характер.

Оспорената заповед представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК и като такъв подлежи на съдебен контрол за законосъобразност по критериите, визирани в разпоредбата на чл. 146 АПК. При проверката съдът следва да прецени актът издаден ли е от компетентен орган и в предписаната от закона форма, спазени ли са материалноправните и процесуалноправните разпоредби и съобразен ли е актът с целта на закона.

Разпоредбата на чл. 169 АПК поставя допълнителни критерии, с които съдът следва да се съобрази при преценката на административен акт, издаден при оперативна самостоятелност - да провери дали административният орган е разполагал с оперативна самостоятелност и спазил ли е изискването за законосъобразност на административния акт.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК съдът в настоящото производство не е обвързан само от основанията, посочени в жалбата, с която е сезиран, но преценява законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 от АПК. Необходимо е да са налице в тяхната съвкупност всички изисквания за валидност на административния акт, а именно: да е издаден от компетентен орган, в изискуемата форма, при спазване на административнопроизводствените правила, да не противоречи на материалноправните

разпоредби и да съответства с целта на закона. Липсата на някоя от предпоставките води до незаконосъобразност на административния акт и е основание за неговата отмяна.

Като извърши дължимата на основание чл. 168, ал. 1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт, освен на основанията, сочени от оспорващия, но и на всички основания по чл. 146 АПК, съдът намери, че жалбата е основателна.

Оспорената заповед е издадена от компетентен орган в кръга на предоставените му правомощия по чл. 72 от ЗМВР - от командир на отделение при 04 РУ- СДВР, каквато длъжност заема издалият заповедта В.Й.М., съгласно приложено по делото удостоверение, издадено от Началник на 03 Сектор към Отдел "Човешки ресурси" - СДВР. Заповедта е издадена в условията на оперативна самостоятелност, с каквото полицейските органи разполагат, съгласно чл. 72, ал. 1 ЗМВР.

Същевременно обаче, оспорената Заповед не съдържа задължителните реквизити по чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗМВР - фактически основания за задържането. В тази връзка е необходимо да бъде отбелязано, че в процесната заповед е посочено, че лицето се задържа на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР и „извършител проява на домашно насилие“., но от последното не би могло да се релевира извод, че съдържателно заповедта е запълнена с фактически основания за задържането, за да е наясно задържаното лице, по каква причина са предприети действията срещу него, както и за да може да организира защитата си. Дори и при издаване на Заповед за задържане на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР - данни за извършено престъпление, макар да не е необходимо да са налице доказателства за осъществено от задържаното лице престъпление, а само данни, обосноваващи предположение в посочения смисъл, категорично е необходимо да се опишат подробно фактическите и правни основания за задържането, за да може да знае лицето за какво е задържано. Става въпрос за описване на конкретни фактически обстоятелства, сочещи на данни, че лицето, спрямо което се постановява задържането, може да е извършило престъплението, за което се води разследване или да е съпричастно с него (в този смисъл е Решение от 24.06.2014 г. по жалби № 50027/08 и № 50781/095 - П. и П. срещу България на ЕСПЧ, според което не е достатъчно Заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите разпоредби, без посочване на специфични обстоятелства или действия на задържаното лице, релевиращи съпричастност към престъпно деяние). В процесната заповед липсва необходимото описание на фактическата обстановка и индивидуализация на деянието на задържаното лице. Дори и в случаите, когато действа в условията на оперативна самостоятелност, полицейският орган е длъжен да обективира в заповедта конкретните причини, обосноваващи необходимостта от задържане на лицето. Това не е извършено в процесния случай - от съдържанието на процесната заповед не може по никакъв начин да се установят фактите, предпоставящи необходимостта от задържане на жалбоподателя и съответно - лишаването му от право на свободно придвижване и лична свобода за определен период от време.

Неизлагането на мотиви в очертаната насока винаги съставлява съществено нарушение на административнопроизводствените правила и е основание за отмяна на заповедта по

смисъла на чл. 146, т. 3 АПК - арг. от т. 2 от Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. по т. д. № 4/2002 г. на ВАС, съгласно която липсата на мотиви във всички случаи е основание за отмяна на издадения административен акт. Съдът в Страсбург също е имал възможността да се произнесе по аналогичен казус с решение от 24 юни 2014 г. по делото "П.И П. срещу България", по жалби № 50027/08 и № 50781/09, че разпоредбата на чл. 5, § 1, б. "с" ЕКЗПЧОС изисква лицето да е задържано по "обосновано подозрение", че е извършило престъпление и че такова подозрение не може да бъде общо и абстрактно /вж. § 46/. Поради това задържането следва да бъде обосновано с конкретни данни за извършване на престъпление от съответното лице или данни за съпричастност на лицето към извършването на конкретно престъпление.

В заповедта не са посочени конкретни фактически обстоятелства, като основание за задържането на лицето. Както беше отбелязано, отразяването на фактическите и правните основания, обуславящи издаването на акта, е задължителен негов реквизит съгласно императивните норми, съдържащи се в чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК във връзка с чл. 74, ал. 2, т. 2 ЗМВР, а отсъствието му се квалифицира като нарушение на изискването за форма и съставлява самостоятелно и достатъчно основание за отмяна. В съдебната фаза на обжалването съдът не разполага с правомощия да замества липсващите мотиви на акта, а само проверява неговата законосъобразност. При отсъствието на такива, се налага обоснован извод за незаконосъобразност на оспорения административен акт, поради порок във формата и съществено нарушение на административнопроизводствените правила, изразяващо се в засягане правото на защита на задържаното лице, вследствие невъзможността му да се запознае с фактическите съображения, въз основа на които полицейският орган е издал процесната заповед за задържане. В същото време, при липса на описание на фактическите основания за задържането е нарушено правото на задържаното лице незабавно да бъде уведомено за основанията за задържането си, залегнало както в чл. 5, § 2 от ЕКЗПЧ, така и в практиката на ЕСПЧ по въпросите относно законността на задържането.

На следващо място съдът намира, че при издаване на заповедта не е спазен принципа за съразмерност на мярката, регламентиран в чл. 6 АПК. Според този принцип, административните органи трябва да упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо, като при изпълнение на един акт не се допуска засягане правата и законните интереси на гражданите в по-голяма степен от най-необходимото за постигане на законната цел. В нормативно определените рамки административният орган следва да упражнява предоставената му компетентност, когато действа в условията на оперативна самостоятелност, какъвто е и настоящият случай. Целта на задържането по чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР - за лице, за което има данни, че е извършило престъпление, е да се предотврати възможността лицето да извърши престъпление или да се укрие, като за всеки конкретен случай на задържане данните, установяващи тази възможност трябва да бъдат категорични. Доказването на тези данни е в тежест на административния орган, което не бе проведено успешно в съдебното производство.

Оспорената заповед за полицейско задържане е незаконосъобразна и поради издаването ѝ

в противоречие с целта на закона - основание за отмяна по смисъла на чл. 146, т. 5 АПК. Целта на принудителната административна мярка - задържане за срок до 24 часа, налагана по реда на чл. 72, ал. 1, т. 1 ЗМВР, не е да се наложи наказание за установено по категоричен начин престъпление, а да се попречи на уличения да се укрие, да извърши престъпление или да осуети наказателно преследване, чрез заличаване на улики на местопрестъпление, укриване на улики или лица - като за всеки конкретен случай на задържане данните следва да бъдат категорично установени, което отново изцяло е в тежест на административния орган, издател на акта. Издаването на оспорената заповед, с която е разпоредено задържането на жалбоподателя, очевидно не допринася за постигане на посочените цели и съставлява акт на необоснована държавна принуда върху дееца чрез лишаването му от свобода до 24 часа, който противоречи изцяло на същността и предназначението на принудителните административни мерки, съгласно легалното им определение в чл. 22 ЗАНН. От доказателствата по делото не се установи наличие на данни, че жалбоподателят може да се укрие или да осуети полицейско разследване, да укрие улики или лица и по този начин да попречи на разкриване на конкретно престъпление. Следователно задържането се явява несъразмерно с преследваната от закона цел. Административният орган винаги трябва да следи за това дали задържането на вероятния извършител е оправдано от гледна точка на наличието на общите предпоставки за прилагане на принудителните административни мерки, включително дали се налага с оглед поведението на лицето, предмета на престъплението и разследването. В конкретния случай се установи, че административният орган е излязъл извън рамките на съразмерност при прилагане на мярката, като е нарушил принципа на съразмерността и е засегнал правата на адресата на акта в по-голяма степен от най-необходимото от гледна точка на целта, за която той се издава. Видно от материалите по делото ДП е образувано на 30.06.2023г., а жалбоподателят е бил задържан на 30.06.2023г., като същият дори не е привлечен като обвиняем в хода на производството, а единствено е разпитан в качеството му на свидетел. Съдът намира, че тези следствени действия спокойно могат да бъдат извършени от разследващите и чрез призоваване на жалбоподателя, като не се налага същият задължително да бъде задържан.

Принудителните административни мерки следва да се прилагат ограничително и при стриктното спазване на закона. В случая задържането на жалбоподателя не допринася за постигане на посочените цели и съставлява акт на полицейски произвол, упражнен върху лицето чрез лишаването му от свобода за срок до 24 часа, който противоречи изцяло на същността и предназначението на принудителните административни мерки, каквато е наложена и с процесната заповед за задържане.

Предвид изложените фактически и правни доводи, настоящият съдебен състав намира, че оспорената заповед следва да бъде отменена като незаконосъобразна, поради издаването ѝ при неспазване на установената форма, при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, в противоречие с материалноправните разпоредби и несъответствие с целта на закона - отменителни основания по чл. 146, т. 2 - 5 АПК.

Съобразно изричната разпоредба на чл. 143, ал. 1 АПК, когато съдът отмени обжалвания административен акт или отказа да бъде издаден административен акт, държавните такси, разноските по производството и възнаграждението за един адвокат, ако подателят на жалбата е имал такъв, се възстановяват от бюджета на органа, издал отменения акт или отказ.

В този смисъл и предвид изхода на делото, на основание чл. 143, ал. 1 АПК жалбоподателят има право на присъждане на съдебни разноски, за което е направено съответно искане. Съгласно приложената декларация, между жалбоподателя и адв. М. Е. Е. е уговорено защита да се осъществи при приложение на чл. 38, ал. 1, т. 3, предл. 2 от ЗАдв., доколкото е отразено, че жалбоподателят е материално затруднено лице, а съгласно приложена вносна бележка за разглеждане на жалбата е заплатена и държавна такса в размер на 10 лева. Минималното възнаграждение, определено по реда на чл. 8, ал. 2, т. 3 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения е в размер на 750, 00 лева, поради което и същото следва да бъде определено в случая, в посочения размер и да бъде присъдено на адв. М. Д. - К..

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, предл. 2 АПК, СРС, НО, 137-ми състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед за задържане на лице рег. № УРИ -228зз-617/30.06.2023г., издадена от В.Й.М., на длъжност младши експерт – командир на отделение в 04 РУ на СДВР, гр. София, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР по отношение на М. Е. Е. е наложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на ДМ. Е. Е., ЕГН: *****, сумата от 10, 00 (десет) лева - съдебни разноски.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на адв. М. Д. - К. - САК, сумата от 750, 00 (седемстотин и петдесет) лева - адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Административен съд - София - град в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението на основание чл. 138 АПК да се изпрати на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____